معاون حقوقی رئیس جمهور

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

شماره ۸۹۸۵۸
تاریخ ۱۴۰۵/۷/۳۰
پیوست .....

بسمه تعالی

به کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی، استانداری‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی

در راستای بند (۱۷) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری، ابلاغی رهبر شهید انقلاب اسلامی (شماره ۹۰۸۵۷ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۰) مبنی بر ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ رعایت، تمکین و احترام به قانون و تبدیل آن به یک مطالبه عمومی، **راهنمای «حقوق فعالان اقتصادی در مناقصات بخش عمومی»** در (۳۰) بند، جهت رعایت دقیق آن توسط دستگاه‌های اجرایی، به شرح زیر ابلاغ می‌گردد:

«راهنمای حقوق فعالان اقتصادی در مناقصات بخش عمومی»

الف) حقوق کلی فعالان اقتصادی در مناقصات بخش عمومی

بند اول- حق شرکت در مناقصه

تشکیل انواع معاملات بخش عمومی باید مبتنی بر روش‌های رقابتی باشد به همین دلیل، اصل بر لزوم برگزاری مناقصه است و همه افراد واجد شرایط حق شرکت در مناقصه را دارند و ترک تشریفات یا عدم الزام به برگزاری مناقصه جنبه استثنایی داشته و مستلزم نص قانونی و رعایت تشریفات مربوطه است.

*** مستند قانونی:**

۱) ماده (۷۹) قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۶۶/۰۶/۰۱)
۲) ماده (۵) قانون آئین‌نامه معاملات دولتی (مصوب ۱۳۴۹/۱۲/۲۷)
۳) مواد (۲۷) و (۲۹) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)
۴) ماده (۲۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶)

ماده ۷۹- معاملات وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اعم از خرید و فروش و اجاره و استجاره و پیمانکاری و اجرت کار و غیره (باستثناء مواردی که مشمول مقررات استخدامی می‌شود) باید حسب مورد از طریق مناقصه یا مزایده انجام شود.

ماده ۵- در مورد معاملات عمده معامله باید با انتشار آگهی مناقصه (مناقصه عمومی) یا ارسال دعوتنامه (مناقصه محدود) به تشخیص وزیر انجام شود.

ماده ۲۷- ترک تشریفات مناقصه

در مواردی که انجام مناقصه بر اساس گزارش توجیهی دستگاه مناقصه‌گزار به تشخیص یک هیأت سه نفره مرکب از مقامات مذکور در ماده (۲۸) این قانون میسر نباشد، می‌توان معامله را به طریق دیگری انجام داد و در این صورت هیأت ترک تشریفات مناقصه با رعایت صرفه و صلاح دستگاه، ترتیب انجام این گونه معاملات را با رعایت سایر مقررات مربوط در هر مورد برای یک نوع کالا یا خدمت تعیین و اعلام خواهد نمود.

ماده ۲۹ ـ موارد عدم الزام به برگزاری مناقصه

در موارد زیر الزام به برگزاری مناقصه نیست و دستگاههای اجرائی مندرج در بند (ب) ماده (۱) این قانون می‌توانند بدون انجام تشریفات مناقصه، معامله مورد نظر را انجام دهند: ...

ماده ۲۱ ـ در مواردی که بر اساس مواد (۲۷) و (۲۸) قانون برگزاری مناقصات، ترک تشریفات مناقصه صورت می‌گیرد، بالاترین مقام دستگاه اجرائی مناقصه‌گزار موظف است مصوبه جلسه و دلایل ترک تشریفات مناقصه را ظرف سه روز کاری پس از برگزاری جلسه و نیز هویت طرف قرارداد در هر مناقصه ترک تشریفات شده را تا سه روز پس از انتخاب طرف قرارداد، به پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی ارسال کند.

omoorepeyman.ir

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

بند دوم– حق بهره‌مندی از قانون برگزاری مناقصات

مناقصات دستگاه‌های اجرایی اصولاً باید بر اساس قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ برگزار شود و مناقصه‌گران می‌توانند از مزایا و حمایت‌های قانونی مندرج در آن بهره‌مند شوند.

*** مستند قانونی:**

۱) مواد (۱)، (۲۷) و (۲۹) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) ماده (۵۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰)

۳) بند (ب) ماده (۳) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی (مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵)

۴) نظریه معاونت حقوقی ریاست جمهوری (شماره ۴۹۳۰۴/۳۷۰۸۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۳)

ماده ۱ـ کاربرد

الف- این قانون به منظور تعیین روش و مراحل برگزاری مناقصات به تصویب می‌رسد و تنها در معاملاتی که با رعایت این قانون انجام می‌شود، کاربرد دارد.

ب ـ قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت‌های بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادها از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی و همچنین دستگاهها و واحدهائی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، اعم از این که قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و شرکتهای تابعه آنها موظفند در برگزاری مناقصه مقررات این قانون را رعایت کنند.

تبصره ـ نیروهای مسلح، تابع مقررات و ضوابط خاص خود بوده و از شمول این قانون مستثنی هستند.

ماده ۵۰- دولت مجاز است سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمام مراحل انواع معاملات وزارتخانه‌ها و دستگاههای مشمول قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی، با رعایت قانون تجارت الکترونیکی و **قانون برگزاری مناقصات** تکمیل کند... .

بند ب ماده ۳- تمام دستگاه‌های صدر موضوع ماده (۲) این قانون در ارجاع کار (موضوع ماده (۵) این قانون)، به دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات افزوده می‌شوند.

نظریه معاونت حقوقی ریاست جمهوری- «هرچند به موجب بند ب ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی از جمله شهرداری‌ها، صرفاً (در مواردی که از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند) مشمول این قانون قرار گرفته‌اند، ولی به تصریح ماده (۹) قانون برنامه ششم و ماده (۵۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵، تمامی این دستگاه‌ها مکلف به رعایت قانون برگزاری مناقصات و انجام معاملات خود از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت شده‌اند».

بند سوم– اصل تساوی و رقابت برابر

تمامی شرکت‌کنندگان در مناقصه باید در شرایط یکسان و عادلانه با هم رقابت کنند؛ این اصل تضمین می‌کند که هیچ یک از مناقصه‌گران به دلایل غیرموجه یا تبعیض‌آمیز از فرآیند مناقصه حذف نشوند یا برتری خاصی نسبت به دیگران نداشته باشند؛ اگر طبق مقررات یا اعلان در اسناد مناقصه «گواهی صلاحیتی لازم باشد» و مناقصه‌گزار از ورود اشخاص فاقد گواهی صلاحیت ممانعت کند، این تبعیض ناروا نیست؛ بلکه منطق فنی و اقتصادی این رفتار را روا می‌داند، مشروط بر اینکه این قیدها متعارف و معقول باشند اما ذکر نام تجاری کالای خاص به نحوی که مانع رقابت باشد اصولاً جایز نیست؛ لذا در این موارد به جای ذکر «نام تجاری» باید «کارکرد مورد نیاز مناقصه‌گزار» در اسناد مناقصه ذکر شود و تجربه مثبت از هر «نام تجاری» در حد معیار «حسن سابقه» در ارزیابی مناقصه‌گر می‌تواند موثر باشد. همچنین اصولاً دستگاه اجرایی نمی‌تواند با ایجاد فهرست سیاه از ورود مناقصه‌گر واجد شرایط به مناقصه جلوگیری نماید.

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

*** مستند قانونی:**

۱) بند (الف) ماده (۱۴) و بند (الف) ماده (۲۶) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) بند (د) و (ک) ماده (۵) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

۳) بند (۳) ماده (۷) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱)

۴) بند (پ) ماده (۷) آیین‌نامه اجرایی نظام مستندسازی و اطلاعات رسانی مناقصات (مصوب ۱۳۸۵/۰۹/۰۱)

ماده ۱۴ــ اسناد مناقصه

الف ـ تمامی اسناد مناقصه باید **به طور یکسان** به همه داوطلبان تحویل شود.

بند الف ماده ۲۶ ــ وجود فهرست‌های مناقصه‌گران صلاحیتدار معرفی شده توسط مراجع ذی‌صلاح دولتی

تهیه این فهرست با رعایت **اصل رقابت بین تمامی مناقصه‌گران صلاحیتدار**، برابر آیین‌نامه‌ای است که با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۵– هیأت، صلاحیت و اختیار رسیدگی به شکایات مربوط به اجراء نشدن هر یک از مواد قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین و مقررات مربوط از جمله موارد زیر را دارد: ...

بند د - اعمال تبعیض در تحویل یا تشریح اسناد یا کسری آنها در مقایسه با سایر مناقصه‌گران؛ ...

بند ک - اعمال تبعیض بین مناقصه‌گران در ارجاع کار و انجام معامله به وسیله مناقصه‌گزار؛ ...

۳- رعایت شرایط رقابتی و برگزاری مزایده عمومی برای خریداران طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها و برگزاری مناقصه عمومی برای فروشندگان کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها الزامی است.

آیین‌نامه اجرائی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

بند پ ماده ۷- در فراخوان مناقصات درج نام‌های تجاری جز در موارد مربوط به خرید قطعات یدکی ممنوع است.

بند چهارم– حق دسترسی به کلیه اطلاعات راجع به فرایند برگزاری مناقصه از فراخوان تا قرارداد و الحاقیه‌های آن

اشخاص حقیقی و حقوقی بخش‌های خصوصی و تعاونی اصولاً باید بتوانند به اطلاعات کامل و شفاف در مورد مراحل مختلف مناقصه، از جمله فراخوان، ارزیابی پیشنهادها، انتخاب طرف قرارداد، انعقاد قرارداد و هرگونه تغییرات یا الحاقیه‌های بعدی، دسترسی داشته باشند.

*** مستند قانونی:**

۱) ماده (۲۳) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) ماده (۱۹) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶)

۳) تبصره (۱) ماده (۵۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰)

۴) بند (ب) ماده (۳) قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد (مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۹)

۵) مواد (۲۲) و (۲۳) آیین‌نامه اجرایی نظام مستندسازی و اطلاعات رسانی مناقصات (مصوب ۱۳۸۵/۰۹/۰۱)

ماده ۲۳ ــ مستندسازی و اطلاع‌رسانی

الف ـ دولت موظف است ظرف مدت یک سال بانک اطلاعات و پایگاه ملی‌اطلاع رسانی مناقصات را ایجاد و اطلاعات و اسناد زیر را ثبت و نگهداری کند..... ج - اطلاعات کلیه معاملات اعم از مناقصه و ترک مناقصه ـ جز آن دسته از معاملاتی که به تشخیص هیأت وزیران باید مستور بماند ـ باید از طریق شبکه ملی اطلاع رسانی مناقصات در اختیار عموم قرار گیرد.

ماده ۱۹ ــ به منظور ایجاد شفافیت و امکان رقابت همه ذی‌نفعان در انجام معامله با دستگاههای اجرائی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور [سازمان برنامه و بودجه کشور] موظف است با استفاده از امکانات و نیروی انسانی موجود خود، پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات موضوع ماده (۲۳) قانون برگزاری مناقصات را به پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی توسعه و ارتقاء دهد. این پایگاه اطلاع‌رسانی باید اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره و غیره را اعم از این که از طریق برگزاری مزایده یا مناقصه یا موارد عدم الزام به تشریفات یا ترک تشریفات یا دیگر روشها تشکیل و منعقد شده باشد به

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی در زمانی که برای همه واجدان شرایط، فرصت برابر فراهم کند، به اطلاع عموم برساند. همچنین پس از انعقاد قرارداد، نام طرف قرارداد و مشخصات، کیفیت و کمیت مورد معامله و مدت و مبلغ قرارداد و حسب مورد تغییرات بعدی حجم و مبلغ اصل قرارداد یا الحاقیه‌های آن را اعلان نماید. کلیه دستگاههای اجرائی موظف به همکاری با این پایگاه اطلاع رسانی و ارائه اطلاعات یاد شده در زمانهای تعیین شده توسط این پایگاه می باشند.

تبصره ۱ ـ معاملات نیروهای مسلح و امنیتی، تابع مقررات و ضوابط خاص خود است و از شمول این ماده مستثنی می‌باشد.

تبصره ۲ ـ کلیه معاملات بخش عمومی موضوع این ماده بدون رعایت حکم این ماده، مصداق اخلال در رقابت موضوع ماده (۴۵) قانون اصل (۴۴) است و شورای رقابت موظف است خود و یا با شکایت ذی‌نفعان، به موارد عدم رعایت حکم این ماده رسیدگی و بر اساس ماده (۶۱) قانون اصل (۴۴) درباره آنها تصمیم بگیرد.

تبصره ۱ ماده ۵۰ ـ با ایجاد بستر الکترونیکی معاملات و بانک اطلاعاتی به روز و تجمیع شده معاملات بخش عمومی کلیه پایگاه‌های اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی معاملات این بخش از جمله پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات، پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی و هرگونه سامانه های نظارت بر معاملات باید فقط از طریق این سامانه تغذیه شود و از تعدّد و تکرار ورود اطلاعات توسط دستگاههای بخش عمومی جلوگیری گردد.

بند ب ماده ۳ ـ متن قراردادهای مربوط به معاملات متوسط و بالاتر موضوع قانون برگزاری مناقصات که به روش مناقصه، مزایده، ترک تشریفات و غیره توسط دستگاههای مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون منعقد می‌گردد و همچنین اسناد و ضمائم آنها و هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد پیش از موعد و تغییر آن و نیز کلیه پرداختها، باید به پایگاه اطلاعات قراردادها وارد گردد.

ماده ۲۲ ـ اطلاع‌رسانی مناقصات یک مرحله‌ای

الف - اطلاعات زیر در فرایند اطلاع‌رسانی مناقصات یک مرحله‌ای جریان می‌یابد:

۱- اطلاع‌رسانی پیش از فراخوان

۲- اطلاع‌رسانی فراخوان

۳- اطلاع‌رسانی ارزیابی شکلی پیشنهادها

۴- اطلاع‌رسانی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران طبق ماده (۲۱) این آیین‌نامه در مناقصات محدود یک مرحله‌ای

تبصره- در مواردی که فهرست کوتاه مناقصه گران صلاحیتدار قبلاً تهیه شده باشد (موضوع بند «ب» ماده (۲۶) قانون)، فهرست مزبور پیوست صورتجلسه موضوع بند «ث» ماده (۹) این آیین نامه خواهد شد.

۵- اطلاع‌رسانی جلسه گشایش پاکت های مناقصه و تعیین برنده

ب ـ اطلاع‌رسانی پیش از فراخوان طبق ماده (۱۹) و اطلاع رسانی فراخوان طبق ماده (۲۰) و اطلاع‌رسانی ارزیابی کیفی مناقصه گران طبق ماده (۲۱) و اطلاع رسانی جلسه گشایش پاکت های مناقصه و تعیین برنده، حاوی مستندات موضوع بند «الف» ماده (۱۰) این آیین نامه، باید قبل از انعقاد قرارداد انجام شود.

ماده ۲۳ ـ اطلاع‌رسانی مناقصات دو مرحله‌ای

الف- اطلاع‌رسانی مناقصات دو مرحله ای شامل موارد زیر می‌باشد:

۱ – اطلاع‌رسانی پیش از فراخوان

۲ – اطلاع‌رسانی فراخوان

۳ – اطلاع‌رسانی ارزیابی شکلی پیشنهادها

۴ – اطلاع‌رسانی ارزیابی کیفی مناقصه گران در مناقصات دو مرحله ای محدود

۵ – اطلاع‌رسانی ارزیابی فنی و بازرگانی

۶ – اطلاع‌رسانی ارزیابی مالی پیشنهادها و تعیین برنده مناقصه

ب - اطلاع رسانی پیش از فراخوان طبق ماده (۱۹) و اطلاع رسانی فراخوان طبق ماده (۲۰) و اطلاع رسانی ارزیابی کیفی مناقصه گران طبق ماده (۲۱) این آیین نامه انجام می شود.

پ - صورتجلسه پایانی ارزیابی فنی - بازرگانی پیشنهادها، موضوع بند «پ» ماده (۱۱) این آیین نامه، باید دو روز کاری قبل از گشایش پاکت های مالی اطلاع رسانی شود.

ت – اطلاع‌رسانی صورتجلسه پایانی ارزیابی مالی، باید دو روز کاری قبل از انعقاد قرارداد انجام شود.

omoorepeyman.ir

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

بند پنجم– حق آگاهی از برگزاری مناقصه به نحو برابر

تمامی اشخاص واجد شرایط باید از فرصت برابر برای اطلاع از برگزاری مناقصه و شرکت در آن برخوردار باشند.

*** مستند قانونی:**

بند (ب) ماده (۴) و بند (الف) ماده (۱۳) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

بند ب ماده ۴ ـ مناقصات از نظر روش دعوت مناقصه‌گران به انواع زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱ ـ مناقصه عمومی: مناقصه‌ای است که در آن فراخوان مناقصه از طریق آگهی عمومی به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.

۲ ـ مناقصه محدود: مناقصه‌ای است که در آن به تشخیص و مسؤولیت بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار، محدودیت برگزاری مناقصه عمومی با ذکر ادله تأیید شود. فراخوان مناقصه از طریق ارسال دعوتنامه برای مناقصه‌گران صلاحیتدار [بر اساس ضوابط موضوع مواد (۱۳) و (۲۷) این قانون] به اطلاع مناقصه گران می‌رسد.

بند الف ماده ۱۳ ـ مفاد فراخوان مناقصه حداقل باید شامل موارد زیر باشد:

۱ ـ نام و نشانی مناقصه‌گزار.

۲ ـ نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمات.

۳ ـ نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه.

۴ ـ محل، زمان و مهلت دریافت اسناد، تحویل و گشایش پیشنهادها.

۵ ـ مبلغ برآورد شده معامله و مبانی آن (در صورتی که تعیین آن میسر یا به مصلحت باشد). در مواردی که فهرست بهای پایه وجود دارد، برآورد مربوط طبق فهرست یاد شده تهیه می‌شود.

بند ششم– حق دسترسی به اسناد مناقصه به صورت شفاف و برابر

کلیه اسناد و اطلاعات مربوط به مناقصه متضمن جزئیات قانونی لازم باید به صورت شفاف و برابر در اختیار تمامی شرکت‌کنندگان قرار گیرد؛ این اسناد باید توسط مناقصه‌گزار با رعایت الزامات قانونی به ویژه ضوابط مندرج در آیین‌نامه اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع‌رسانی مناقصات تدوین گردد؛ شایان ذکر است اگرچه برابر بند (الف) ماده (۱۵) قانون برگزاری مناقصات، فروش اسناد مناقصه هم مجاز اعلام شده است اما باید توجه کرد که قیمت‌گذاری این فروش نباید چنان بالا باشد که حق دسترسی به اسناد مناقصه را تهدید کند؛ این قیمت‌گذاری صرفاً باید یک نقش کنترلی برای حصول اطمینان از جدیت دریافت‌کنندگان اسناد داشته باشد.

*** مستند قانونی:**

۱) ماده (۱۴) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) بند (الف) ماده (۱۵) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

ماده ۱۴ـ اسناد مناقصه

الف- تمامی اسناد مناقصه باید به طور یکسان به همه داوطلبان تحویل شود.

ب ـ اسناد مناقصه شامل موارد زیر است:

۱ ـ نام و نشانی مناقصه‌گزار.

۲ ـ نوع و مبلغ تضمین مناقصه.

۳ ـ محل، زمان و مهلت دریافت اسناد، تحویل پیشنهادها و گشایش آنها.

۴- مبلغ پیش پرداخت و تضمین حسن انجام کار.

۵ ـ مدت اعتبار پیشنهادها.

۶ ـ شرح کار، مشخصات فنی بازرگانی، استانداردها، نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمات.

۷ ـ برنامه‌ریزی انجام کار یا تحویل کالا.

۸ ـ معیارها و روش ارزیابی کیفی مناقصه‌گران.

۹ ـ روش تهیه و مهلت مقرر برای تسلیم پیشنهادها و تعداد نسخه‌های آنها.

۱۰ ـ متن قرارداد شامل موافقتنامه، شرایط عمومی و خصوصی و ضمائم آن.

omoorepeyman.ir

۱۱ ـ صورتجلسات و توضیحات موضوع ماده (۱۷).
۱۲ ـ سایر اسنادی که به تشخیص مناقصه‌گزار لازم باشد.
ماده ۱۵ ـ ترتیب تهیه و تسلیم پیشنهادها.
الف ـ شرکت کنندگان در مناقصه پس از دریافت یا خرید اسناد باید پیشنهادهای خود را به ترتیب زیر تهیه و به مناقصه‌گزار تسلیم کنند...

بند هفتم– حق اطلاع کامل از شروط مورد نیاز مناقصه‌گزار

مناقصه‌گر حق دارد از شروط مورد نیاز مناقصه‌گزار به نحو شفاف مطلع شود تا در دوره تشکیل قرارداد (برگزاری مناقصه) با ارایه پیشنهاد لازم و سپردن تضامین مربوطه، امکان برنده شدن را داشته باشد و همچنین در دوره اجرای قرارداد با ایفای تعهدات و شروط مقرر، در مظان نقض تعهد قرار نگیرد؛ این حق از طریق الزام دستگاه مناقصه‌گزار به پذیرش محصولات منطبق با اسناد مناقصه و کنار گذاشتن محصولات فاقد انطباق، تکمیل می‌شود.

*** مستند قانونی:**

۱) بند (هـ) و (و) ماده (۲) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)
۲) بند (ج) ماده (۶) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

ماده ۲– تعاریف ...
بند هـ – ارزیابی کیفی مناقصه‌گران: عبارت است از ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه‌گران که از سوی مناقصه‌گزار یا به تشخیص وی توسط کمیته فنی بازرگانی انجام می‌شود.
بند و – ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها: فرآیندی است که در آن مشخصات، استانداردها، کارایی، دوام و سایر ویژگیهای فنی بازرگانی پیشنهادهای مناقصه‌گران بررسی، ارزیابی و پیشنهادهای قابل قبول برگزیده می‌شوند.
بند ج ماده ۶ – وظایف کمیسیون مناقصه
اهم وظایف کمیسیون مناقصه به شرح زیر است:...
ج - ارزیابی پیشنهادها و تعیین پیشنهادهای قابل قبول طبق شرایط و اسناد مناقصه.

بند هشتم– حق اطلاع از معیارها و روش‌های ارزیابی

دستگاه مناقصه‌گزار موظف است معیارها، شرایط و نحوه امتیازدهی و انتخاب برنده را از قبل به طور شفاف در اسناد مناقصه اعلام کند تا همه شرکت‌کنندگان بدانند بر چه اساسی ارزیابی می‌شوند و از تبعیض و اعمال سلیقه جلوگیری شود.

*** مستند قانونی:**

جزء (۸) بند (ب) ماده (۱۴) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

ماده ۱۴ - اسناد مناقصه
الف - تمامی اسناد مناقصه باید به‌طور یکسان به همه داوطلبان تحویل‌شود.
ب – اسناد مناقصه شامل موارد زیر است: ...
۸– معیارها و روش ارزیابی کیفی مناقصه‌گران...

بند نهم– حق آگاهی از تجدید یا لغو مناقصه

در صورتی که مناقصه‌ای تجدید یا لغو شود، مناقصه‌گزار موظف است این موضوع را به صورت رسمی و قابل تصدیق به اطلاع تمامی مناقصه‌گران برساند؛ لازم به ذکر است تجدید یا لغو مناقصه محدود به مواردی است که در قانون احصاء شده باشد.

@omoorepeyman.ir

*** مستند قانونی:**

بند ج ماده (۲۴) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

بند ج ماده ۲۴ ـ مناقصه‌گزار باید تجدید و یا لغو مناقصه را مطابق ماده (۲۲) این قانون به آگاهی همه مناقصه‌گران برساند.

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

بند دهم– حق بهره‌مندی از بستر برخط و غیرحضوری در فرآیند تشکیل و انعقاد قرارداد

دستگاه‌های مناقصه‌گزار موظفند تمام مراحل معاملات خود را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) و به طور الکترونیکی انجام دهند.

*** مستند قانونی:**

۱) ماده (۵۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰)

۲) ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (مصوب۱۴۰۳/۰۳/۰۱)

۳) ماده (۳) آیین‌نامه فعالیت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (مصوب ۱۳۹۰/۰۲/۲۰)

۴) تبصره (۵) ماده (۱۶۹) قانون مالیاتهای مستقیم (مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱)

۵) نظریه معاونت حقوقی ریاست جمهوری (شماره ۱۴۸۶۴۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۰۶)

ماده ۵۰ ـ دولت مجاز است سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمام مراحل انواع معاملات وزارتخانه‌ها و دستگاههای مشمول قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی، با رعایت قانون تجارت الکترونیکی و قانون برگزاری مناقصات تکمیل کند. دستگاههای مشمول قانون برگزاری مناقصات و دیگر معامله‌کنندگان بخش عمومی، از جمله دستگاههایی که شمول قانون بر آنان مستلزم ذکر یا تصریح نام است و کلیه مؤسسات دولتی یا عمومی غیردولتی، باید برنامه زمانبندی مورد تأیید هیأت وزیران در این سامانه ثبت نام کنند و با امضای الکترونیکی معتبر و رعایت مقررات مربوط، تمام مراحل معاملات خود مانند درخواست استعلام، فراخوان، توزیع و دریافت اسناد، گشایش الکترونیکی پاکتها یا پیشنهادها، انعقاد قرارداد و داد و ستد وجوه و تضمینات و نیز هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد را از طریق این سامانه و به طور **الکترونیکی** انجام دهند...

ماده ۱۰۴– در اجرای بند (۲۵) سیاست‌های کلی برنامه پنجساله هفتم و به منظور تحقق اهداف کمّی زیر مطابق با احکام این فصل اقدام می‌شود: جدول شماره (۲۲)- اهداف کمّی سنجه های عملکردی اصلاح نظام اداری.... **انجام کلیه معاملات دولت به صورت الکترونیکی**

ماده ۳ـ دستگاه‌های مشمول این آیین‌نامه برای انجام معاملات بالای (۱۰) درصد سقف تعیین شده برای معاملات کوچک، ملزم به انجام معامله از طریق ستاد می‌باشند.

تبصره ۵ ماده ۱۶۹– وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است حداکثر تا مدت شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون سامانه انجام معاملات وزارتخانه‌ها و دستگاههای اجرائی را برای مدیریت انجام کلیه مراحل مناقصات و مزایده‌ها راه‌اندازی کند و امکان دسترسی بر خط (آنلاین) سازمان امور مالیاتی را فراهم آورد... .

نظریه معاونت حقوقی ریاست جمهوری: «... عبارت مندرج در بند (۷) ماده (۱۴) ضوابط اجرایی بودجه ۱۴۰۳ کل کشور که عیناً در بند (۶) ماده (۱۴) ضوابط اجرایی بودجه سال ۱۴۰۴ تکرار شده است دلالت بر مستثنی شدن معاملات کوچک از دریافت شناسه معاملاتی ستاد (شمس) دارد، نه از ثبت آنها در سامانه ستاد؛ لذا ثبت معاملات کوچک در سامانه ستاد الزامی است. مع الوصف وفق ماده (۳) آیین‌نامه فعالیت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به شماره ۱۶۵۳۸۹/ت۴۶۸۴۹ ک مورخ ۱۳۹۰/۰۸/۲۱، دستگاه‌های مشمول برای انجام معاملات تا (۱۰) درصد سقف تعیین شده برای معاملات کوچک، ملزم به انجام معامله از طریق سامانه ستاد نمی‌باشند».

ب) حقوق فعالان اقتصادی در فرآیند مناقصات بخش عمومی

بند یازدهم– حق بر تصریح منابع مالی در اسناد مناقصه

مناقصه‌گزار موظف است منابع مالی مورد نیاز برای اجرای پروژه یا خرید کالا و خدمات را به طور دقیق و شفاف در اسناد مناقصه مشخص نمایند؛ برگزاری مناقصه بدون تأمین منابع مالی، به منزله تعهد زائد بر اعتبار بوده و با مرتکب مطابق موازین قانونی برخورد خواهد شد.

omoorepasmanir

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

* مستند قانونی:

۱) بند (الف) و (ب) ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) ماده (۹۲) قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۶۶/۰۶/۰۱)

ماده ۱۰ ـ تأمین منابع مالی

الف ـ انجام معامله به هر طریق مشروط بر آن است که دستگاههای موضوع بند (ب) ماده (۱) این قانون به نحو مقتضی نسبت به پیش بینی منابع مالی معامله در مدت قرارداد اطمینان حاصل و مراتب در اسناد مرتبط قید شده باشد.

ب ـ موضوع پیش‌بینی **منابع مالی** و نحوه ضمان تأخیر تعهدات برای انجام معامله باید به صراحت در شرایط و اسناد مناقصه از سوی دستگاه مناقصه‌گزار قید و تعهد شود.

ماده ۹۲ - در مواردی که بر اثر تعهد زائد بر اعتبار یا عدم رعایت مقررات این قانون خدمتی انجام شود یا مالی به تصرف دولت درآید، دستگاه اجرایی ذیربط مکلف به رد معامله مربوط می‌باشد و در صورتی که رد عین آن میسر نبوده و یا فروشنده از قبول امتناع داشته باشد و همچنین در مورد خدمات انجام شده مکلف به قبول وجه مورد معامله در حدود اعتبارات موجود یا اعتبارات سال بعد دستگاه اجرایی مربوط قابل پرداخت است و اقدامات فوق مانع تعقیب قانونی متخلف نخواهد بود.

بند دوازدهم- حق بر تصریح ضمان تأخیر تعهدات مناقصه‌گزار (کارفرما) در اسناد مناقصه

مناقصه‌گزار موظف است نحوه جبران خسارت ناشی از تأخیر در اجرای تعهدات قراردادی خویش را به صراحت در شرایط و اسناد مناقصه قید و تعهد نماید.

* مستند قانونی:

۱) بند (ب) ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) ماده (۱۱) آیین‌نامهٔ تضمین معاملات دولتی (مصوب ۱۳۹۴/۰۸/۲۴)

بند ب ماده ۱۰ـ موضوع پیش بینی منابع مالی و **نحوه ضمان تأخیر تعهدات*** برای انجام معامله باید به صراحت در شرایط و اسناد مناقصه از سوی دستگاه مناقصه‌گزار قید و تعهد شود.

*منظور قانونگذار از کلمات «ضمان تأخیر تعهدات» در بند (ب) ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵، ارائه تضمین کافی توسط دستگاه مناقصه‌گزار به مناقصه‌گر است.

ماده ۱۱- ضمانت تأخیر تعهدات مالی مناقصه‌گزار (کارفرما) که طبق بند (ب) ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات – مصوب ۱۳۸۳ - باید در اسناد مناقصه و به تبع آن در قرارداد منعقده قید و تعهد گردد، بر اساس شاخص تورم اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعدیل و پرداخت می‌گردد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، نحوه محاسبه تمدید مدت پیمان (مجازشمردن تأخیر تحویل مورد معامله) با لحاظ پرداخت ضمان تأخیر تعهدات مالی کارفرما را تهیه و ابلاغ نماید.

بند سیزدهم- حق شرکت در فرآیند انعقاد قراردادهای عاری از فساد یا تعارض منافع

اشخاصی که سابقه رشوه دادن داشته باشند از انعقاد قرارداد با کلیه دستگاه‌های اجرایی محروم هستند؛ همچنین جهت جلوگیری از ایجاد وضعیت تعارض منافع، کارمندان دولت نیز اصولاً نمی‌توانند طرف معاملات با دولت قرار گیرند.

* مستند قانونی:

۱) بند (ط) ماده (۵) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

۲) تبصره (۴) ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری (مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸)

۳) ماده اول لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری (مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲۲)

۴) ماده (۱۳) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد (مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۲۹)

۵) قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی (مصوب ۱۳۴۸/۰۳/۱۹)

۶) قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی (مصوب ۱۳۷۲/۴/۲۷)

omoorepeyman.ir

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

بند ط ماده ۵ ـ شکایت مناقصه‌گران از تبانی بین مناقصه‌گران با یکدیگر یا بین مناقصه‌گران با مناقصه‌گزار؛

تبصره ـ درصورتی که طی فرآیند رسیدگی به شکایات برای هیأت روشن شود تبانی صورت گرفته است (اعم از اینکه با اطلاع مناقصه‌گزار بوده باشد یا بدون آن) ضمانتنامه شرکت در مناقصه همه تبانی کنندگان به نفع دولت ضبط می شود.

تبصره ۴ ماده ۹۱ـ سازمان موظف است اسامی افراد حقیقی و حقوقی رشوه دهنده به کارمندان دستگاه‌های اجرائی را جهت ممنوعیت عقد قرارداد به کلیه دستگاههای اجرائی اعلام نماید.

ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون اشخاص زیر ... نمی‌توانند (اعم از اینکه در مقابل خدمتی که انجام می‌دهند حقوق یا مالی دریافت دارند یا آنکه آن خدمت را بطور افتخاری و رایگان انجام دهند) در معاملات یا داوری در دعاوی با دولت یا مجلسین یا شهرداریها یا دستگاههای وابسته به آن‌ها و یا مؤسسات مذکور در بند ۴ و ۶ این ماده شرکت نمایند... .

ماده ۱۳ـ کلیه مسؤولان دستگاههای مشمول این قانون موظفند بدون فوت وقت از شروع یا وقوع جرائم مربوط به ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی در معاملات دولتی، اخذ درصد (پورسانت) در معاملات داخلی یا خارجی، اعمال نفوذ بر خلاف حق و مقررات قانونی، دخالت در معاملات دولتی در مواردی که ممنوعیت قانونی دارد، تحصیل مال نامشروع، استفاده غیرمجاز یا تصرف غیرقانونی در وجوه یا اموال دولتی یا عمومی و یا تضییع آنها، تدلیس در معاملات دولتی، اخذ وجه یا مال غیرقانونی یا امر به اخذ آن، منظور نمودن نفعی برای خود یا دیگری تحت هر عنوان اعم از کمیسیون، پاداش، حق الزحمه یا حق العمل در معامله یا مزایده یا مناقصه و سایر جرائم مرتبط با مفاسد اقتصادی در حوزه مأموریت خود بلافاصله باید مراتب را به مقامات قضائی و اداری رسیدگی کننده به جرائم و تخلفات گزارش نمایند، در غیر این صورت مشمول مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) قانون مجازات اسلامی می‌شوند.

ماده واحده قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی ـ اشخاصی که در معاملات یا مناقصه‌ها و مزایده‌های دولتی یا شرکتها و مؤسسات وابسته بدولت یا مأمور بخدمات عمومی و یا شهرداریها با یکدیگر تبانی کنند و در نتیجه ضرری متوجه دولت و یا شرکتها و مؤسسات مذکور بشود بحبس تأدیبی از یک تا سه سال و جزای نقدی بمیزان آنچه من غیر حق تحصیل کرده‌اند محکوم میشوند... .

ماده واحده قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی-قبول هرگونه پورسانت از قبیل وجه، مال، سند پرداخت وجه یا تسلیم مال تحت هر عنوان به طور مستقیم یا غیرمستقیم در رابطه با معاملات خارجی قوای سه گانه، سازمانها، شرکتها و موسسات دولتی، نیروهای مسلح، نهادهای انقلابی، شهرداریها و کلیه تشکیلات وابسته به آنها ممنوع است. مرتکب علاوه بر رد پورسانت یا معادل آن به دولت به حبس تعزیری از ۲ تا ۵ سال و جزای نقدی برابر پورسانت محکوم می‌گردد.

تبصره ۱ - مجازات شروع به این جرم حداقل مجازات مقرر در ماده مذکور است و در صورتی که نفس عمل انجام شده نیز جرم باشد مرتکب به‌مجازات آن جرم نیز محکوم خواهد شد.

تبصره ۲ - در متن ماده واحده رد پورسانت یا معادل آن به دولت از مورخ ۱۳۵۸/۰۱/۰۱ مجری خواهد بود.

تبصره ۳ - در صورتی که شخص حقیقی یا حقوقی خارجی طرف معامله، پورسانت می‌پردازد موضوع به اطلاع مسئول دستگاه ذیربط رسانده می‌شود و وجه مزبور دریافت و تماماً به حساب خزانه واریز می‌گردد در این صورت اقدام کننده مشمول ماده فوق نخواهد بود.

بند چهاردهم– حق مکاتبه به نحو قابل تصدیق

هرگونه مکاتبه‌ای که بین مناقصه‌گران و برگزارکنندگان مناقصات انجام می‌شود، باید به صورت اثبات‌پذیر و غیرقابل انکار از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) و به صورت الکترونیکی انجام شود.

*** مستند قانونی:**

۱) ماده (۲۲) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) ماده (۵۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰)

ماده ۲۲ - شرایط ارسال اسناد و مکاتبات ...

ماده ۵۰- ... دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و دیگر معامله‌کنندگان بخش عمومی، از جمله دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنان مستلزم ذکر یا تصریح نام است و کلیه مؤسسات دولتی یا عمومی غیردولتی، باید برنامه زمانبندی مورد تأیید هیأت‌وزیران در این سامانه ثبت نام کنند و با امضای الکترونیکی معتبر و رعایت مقررات مربوط، تمام مراحل معاملات خود مانند درخواست استعلام، فراخوان، توزیع و دریافت اسناد، گشایش الکترونیکی پاکتها یا پیشنهادها، انعقاد قرارداد و داد و ستد وجوه و تضمینات و نیز هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد را از طریق این سامانه و به طور الکترونیکی انجام دهند.

omoorepeyman.ir

بند پانزدهم– حق داشتن فرصت مناسب جهت ارائه پیشنهادها

به شرکت‌کنندگان در مناقصه باید زمان کافی و متناسب با پیچیدگی معامله داده شود تا بتوانند پیشنهادهای خود را تهیه کرده و ارائه دهند؛ بنابراین در تنظیم «برنامه زمانی مناقصه»، یکی از مهمترین موارد، عبارت است از دادن فرصت قانونی و نیز کافی به مناقصه‌گران، برای مطالعه و بررسی اسناد مناقصه و ارایه پیشنهاد؛ یعنی پیش‌بینی یک فاصله بهینه بین آخرین «زمان توزیع اسناد مناقصه میان مناقصه‌گران» تا آخرین «زمان تسلیم پیشنهاد به مناقصه‌گزار». این فاصله در ساده‌ترین مناقصه‌های داخلی، حداقل ده روز است و لازم است متوازن با افزایش پیچیدگی مناقصه، این فرصت افزایش یافته و در فراخوان مناقصه اعلان گردد.

*** مستند قانونی:**

۱) ماده (۱۵) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) بند (هـ) ماده (۵) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

ماده ۱۵ ـ ترتیب تهیه و تسلیم پیشنهادها.

الف ـ شرکت‌کنندگان در مناقصه پس از دریافت یا خرید اسناد باید پیشنهادهای خود را به ترتیب زیر تهیه و به مناقصه‌گزار تسلیم کنند:

۱ ـ تهیه و تکمیل اسناد و پیشنهادها.

۲ـ تسلیم پیشنهادها در مهلت مقرر در فراخوان مناقصه.

۳ ـ دریافت رسید تحویل پیشنهادها.

ب ـ مهلت قبول پیشنهادها در مورد مناقصات داخلی و بین‌المللی از آخرین مهلت تحویل اسناد مناقصه به ترتیب **نباید کمتر از ده روز و یک ماه باشد.**

بند هـ ماده ۵ – هیأت صلاحیت و اختیار رسیدگی به شکایات مربوط به اجراء نشدن هریک از مواد قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین و مقررات مربوط ازجمله موارد زیر را دارد: ... **بند هـ** – عدم رعایت حداقل مهلت‌های ده روز و یک ماه در قبول پیشنهادها به ترتیب در مورد مناقصه داخلی و بین المللی از آخرین مهلت تحویل اسناد مناقصه؛

بند شانزدهم– حق اصلاح پیشنهاد تا قبل از انقضای مدت

شرکت‌کنندگان حق دارند پیشنهادهای خود را پیش از پایان مهلت تعیین شده در اسناد مناقصه، اصلاح و تغییرات لازم را اعمال نمایند.

*** مستند قانونی:**

۱) جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۴) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) بند (د) ماده (۱۶) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۳) بند (ب) و (پ) ماده (۱۷) آیین‌نامه اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع‌رسانی مناقصات (مصوب ۱۳۸۵/۰۹/۰۱)

جزء ۳ بند ب ماده ۱۴ ـ اسناد مناقصه **الف** ـ تمامی اسناد مناقصه باید به طور یکسان به همه داوطلبان تحویل شود. ب ـ اسناد مناقصه شامل موارد زیر است: ۱- نام و نشانی مناقصه گزار ۲- نوع و مبلغ تضمین مناقصه **۳**- محل، زمان و **مهلت دریافت اسناد، تحویل پیشنهادها و گشایش آنها**... .

بند د ماده ۱۶ـ هرگونه تسلیم، تحویل، اصلاح، جایگزینی و یا پس گرفتن پیشنهاد باید به صورت قابل گواهی و در مهلت و مکان مقرر در اسناد مناقصه انجام شود.

ماده ۱۷ ـ مستندسازی مواعد و تغییر اسناد ...

ب– مواعد زمانی مربوط به شروع و اتمام مهلت دریافت و تحویل اسناد نباید در ایام تعطیلات رسمی تعیین شود و چنانچه ایام تعطیل پیش‌بینی‌نشده‌ای در مواعد مناقصه رخ دهد، مهلت‌های مقرر در برنامه زمانی مناقصه به همان میزان افزوده می‌شود.

پ– تغییر در اسناد مناقصه اعم از تغییر مقادیر موضوع مناقصه یا نشانی‌ها و مواعد مندرج در برنامه زمانی، حداکثر تا هفتاد و دو ساعت قبل از افتتاح پاکت‌های مناقصه مجاز است و چنانچه تغییری رخ دهد، باید مستندسازی و با روشی قابل تصدیق برای همه مناقصه‌گران ارسال شود.

تبصره ـ هرگونه تغییر در اسناد یا مواعد مناقصه‌که مستلزم اصلاح پیشنهادهای مناقصه‌گران باشد، باید با تمدید مواعد و ارائه مهلت لازم برای اصلاح اسناد واصل‌شده جبران شود.»

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

بند هفدهم– حق پرسش و رفع ابهام و آگاهی همه شرکت‌کنندگان از پاسخ

شرکت‌کنندگان در مناقصه می‌توانند در صورت وجود ابهام یا ایراد درباره اسناد مناقصه، از مناقصه‌گزار توضیح بخواهند؛ پاسخ‌های دریافتی باید به طور شفاف و برابر در اختیار همه شرکت‌کنندگان قرار گیرد. این توضیحات جزء اسناد مناقصه محسوب می‌گردد. بنابراین به منظور رعایت چهار حق اخیر یعنی: «حق پرسش و رفع ابهام»، «حق پیشنهاد یا طرح ایراد»، «حق اطلاع از تازه‌ترین پاسخ‌های طرف عمومی برای هر یک از شرکت‌کنندگان» و «حقِ الحاق این اطلاعات به اسناد مناقصه و قرارداد»؛ باید زمان استیفای هر یک از این حقوق در برنامه زمانی مناقصه درج و در اسناد مناقصه اعلان گردد.

*** مستند قانونی:**

۱) جزء (۱۱) بند (ب) ماده (۱۴) و ماده (۱۷) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) بند (۳/۲) بخشنامه معاونت حقوقی رییس جمهور با موضوع «کاهش دعاوی قراردادی و خسارات ناشیه (از طریق بهسازی فرایند مناقصات و قراردادهای عمومی)» (شماره ۱۲۴۳۹۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۱۶)

جزء ۱۱ بند ب ماده ۱۴- اسناد مناقصه شامل موارد زیر است:...

۱۱- صورتجلسات و توضیحات موضوع ماده (۱۷).

ماده ۱۷ـ توضیح و تشریح اسناد

الف ـ چنانچه شرکت کننده در اسناد مناقصه، ابهام یا ایرادی مشاهده کند، می‌تواند از مناقصه‌گزار توضیح بخواهد.

ب ـ توضیحات و پاسخ به پرسش های مناقصه‌گران و همچنین در صورت تشکیل «جلسه توضیح اسناد»، رونوشت صورتجلسه آن مطابق ماده (۲۲) این قانون به طور یکسان برای همه شرکت کنندگان مناقصه‌گر ارسال خواهد شد.

۳/۲ـ فرصت پرسش مناقصه‌گران از مناقصه‌گزار: به منظور رفع هرگونه «ابهام یا ایراد» احتمالی باقیمانده در «اسناد مناقصه» (بویژه «قرارداد» و پیوستهای آن)، یک تاریخ معقول و متوازن با پیچیدگی اسناد مناقصه، به عنوان «آخرین فرصت مناقصه‌گران برای درخواست توضیح از مناقصه‌گزار» باید پیش‌بینی شود.

بند هجدهم– حق حضور در جلسه گشایش تمام پاکت‌ها و تکلیف مناقصه‌گزار به دعوت

مناقصه‌گزار موظف است از مناقصه‌گران جهت شرکت در جلسه گشایش پاکت‌ها دعوت به عمل آورد و مناقصه‌گران که پیشنهادهای خود را ارائه کرده‌اند، حق دارند در جلسه گشایش همه پاکت‌ها (اعم از پاکت الف، ب و ج) حضور داشته باشند تا به صورت علنی و شفاف نتایج را مشاهده کنند.

*** مستند قانونی:**

۱) بند (د) ماده (۱۸) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) بند (ح) ماده (۵) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات مصوب (۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

۳) بخشنامه سازمان برنامه و بودجه کشور در خصوص «لزوم دعوت از مناقصه‌گران در تمام جلسات گشایش پاکت‌ها» (شماره ۳۷۲۶۲۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۰۹)

بند د ماده ۱۸ - دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است از مناقصه گران یا نمایندگان آنها جهت حضور در جلسه گشایش پیشنهادهای مالی دعوت نماید.

بند ح ماده ۵- هرگونه قصور در دعوت که منجر به عدم امکان حضورمناقصه‌گران در هریک از جلسات گشایش پاکتها شود؛

بخشنامه سازمان برنامه و بودجه کشور- در راستای بند "ح" ماده (۵) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۲۶ کلیه دستگاه‌های مشمول، موظف‌اند ترتیبی اتخاذ نمایند که حق مناقصه‌گران مبنی بر شرکت در هریک از جلسات گشایش پاکت‌ها (اعم از پاکت الف، ب و ج) به نحو مقتضی رعایت و از آنها جهت حضور در جلسات مزبور به موقع دعوت به عمل آورده شود. عدم رعایت تکلیف اخیر از مصادیق حق طرح شکایت در هیأت رسیدگی موصوف می‌باشد.

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

بند نوزدهم- حق ارجحیت مناقصه‌گران داخلی بر خارجی

در شرایطی که مناقصه‌گران داخلی و خارجی پیشنهادهای مشابه یا قابل مقایسه ارائه دهند، مناقصه‌گر داخلی از حق ارجحیت برخوردار است؛ نحوه ارجحیت باید به صورت شفاف و قابل اندازه‌گیری در اسناد مناقصه ذکر شود.

*** مستند قانونی:**

۱) بند (ب) ماده (۵) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی (مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵)
۲) بند (د) ماده (۲۰) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)
۳) ماده (۴۳) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱)
۴) ماده (۱۵) آیین‌نامه اجرایی بند «ج» ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۵/۷/۱۶)

بند ب ماده ۵- دستگاههای موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند کالاها و خدمات مورد نیاز طرح (پروژه) را از فهرست توانمندی‌های داخلی مندرج در سامانه موضوع ماده (۴) این قانون تأمین کنند. خرید کالاها و خدمات خارجی (اعم از آنکه از بازار داخلی یا خارجی خریداری شوند) که محصولات با مشخصات مندرج در سامانه توانمندی‌های داخلی مشابه آنها وجود دارد، ممنوع است.

بند د ماده ۲۰ـ در مناقصات بین‌المللی، مناقصه‌گران داخلی نسبت به مناقصه‌گران خارجی ترجیح دارند. نحوه ترجیح مناقصه‌گران داخلی، در اسناد مناقصه قید خواهد شد. مناقصاتی که در آنها رعایت این قاعده به مصلحت نباشد، باید از سوی شورای اقتصاد تأیید شود.

ماده ۴۳- دولت موظف است به منظور افزایش تولید محصولات دانش بنیان و کسب و گسترش سهم بین المللی ایران در صادرات این محصولات و افزایش تقاضای داخلی از این محصولات، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، برنامه توسعه تولید محصولات دانش بنیان را تدوین کند و فهرست انواع حمایت ها از شرکتهای تولیدکننده این محصولات را به خصوص در حوزه فناوری های نوین از قبیل: هوافضا، ریزفناوری (نانو)، زیست فناوری (بایو) و زیست مهندسی را منتشر کند.
کلیه دستگاههای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و اصلاحات بعدی آن و دارند گان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱، در برگزاری مناقصه ها از تولیدکنندگان داخلی موضوع مناقصه با اولویت محصولات مذکور دعوت و در شرایط مساوی به لحاظ قیمت و کیفیت بین تولیدکنندگان داخلی و خارجی موظف به خرید و عقد قرارداد با تولید کننده داخلی هستند.

ماده ۱۵ـ ترجیح مناقصه‌گران داخلی

الف ـ امتیاز ارزیابی کیفی مناقصه‌گران خارجی با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات ـ مصوب ۱۳۷۵ـ [اکنون «قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی»(مشتمل بر ۲۴ ماده و ۳۰ تبصره که در جلسه علنی روز ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۸ مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۲ خرداد ۱۳۹۸ به تأیید شورای نگهبان رسید) جایگزین قانون سال ۱۳۷۵ شده‌است.] به ترتیب زیر تنزیل می‌شود:
۱ـ امتیاز ارزیابی پیمانکاران خارجی همکار پیمانکار داخلی به نسبت سهم آنها در عدد ۰/۹ ضرب می‌شود.
۲ـ امتیاز ارزیابی تأمین‌کنندگان خارجی همکار تأمین‌کننده داخلی به نسبت سهم آنها در عدد ۰/۸۵ ضرب می‌شود.
ب ـ ترجیح مناقصه‌گران داخلی که بخشی از سهام یا سهم‌الشرکه آنها متعلق به اشخاص خارجی باشد، مشروط بر آن است که میزان سهم یا مشارکت سهامداران یا شرکای داخلی در سود و زیان مشخص و بیش از پنجاه درصد باشد.[این «مشارکت» یعنی «همکاری و شراکت تأمین‌کنندگان خدمت یا کالا»]
پ ـ در مناقصات مربوط به پیمانکاری ساخت و نصب، طرح و ساخت یا پیمانکاری عمومی که تأمین کالا بر عهده پیمانکار باشد و در پروژه‌هایی که موضوع آنها احداث کارخانه‌های صنعتی، نیروگاهها و پروژه‌های صنعتی مشابه باشد، ترجیح مناقصه‌گران داخلی به ترتیب مذکور در جزء (۲) بند « الف» این ماده اعمال می‌شود.

omoorepeyman.ir

بند بیستم– حق اولویت اشخاص تعاونی و خصوصی بر اشخاص دولتی و عمومی در انعقاد قرارداد با دستگاه‌های اجرایی

در صورتی که یک شرکت دولتی و یک شرکت خصوصی یا تعاونی هر دو شرایط لازم برای انعقاد قرارداد با یک دستگاه اجرایی را داشته باشند و از نظر ضوابط عمومی (مانند قیمت، کیفیت، توانایی اجرایی و سایر معیارهای تعیین شده) در شرایط یکسانی قرار بگیرند، دستگاه اجرایی موظف است قرارداد را با بخش خصوصی یا تعاونی منعقد کند.

*** مستند قانونی:**

ماده (۲۲) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶)

ماده ۲۲ ـ کلیه دستگاههای اجرائی مکلفند در انتخاب طرف قرارداد در معاملات خود از جمله پیمانکاریها و امثال آنها، چنانچه اشخاص حقوقی بخش عمومی اعم از دولتی و غیردولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی بخشهای تعاونی و خصوصی از لحاظ ضوابط عمومی انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر باشند، **اشخاص حقیقی و حقوقی بخشهای تعاونی و خصوصی را در اولویت قرار دهند.**

بند بیست‌ویکم– حق آزادسازی بهنگام تضامین

تضمین‌های ارائه شده توسط شرکت‌کنندگان پس از اعلام نتایج مناقصه، به جز تضمین‌های برنده اول و دوم، باید آزاد شده و به شرکت‌کنندگان بازگردانده شود. بعد از انعقاد قرارداد، تضمین پیشنهاد دهنده دوم نیز باید مسترد گردد همچنین تضمین پیش پرداخت به تناسب استهلاک آن، بنا به درخواست سپارنده، آزاد می‌شود.

*** مستند قانونی:**

۱) بند (الف) و (ج) ماده (۲۰)، بند (الف) ماده (۲۱) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) بند (ت) ماده (۲) و بند (الف) ماده (۱۰) آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی (مصوب ۱۳۹۴/۰۸/۲۴)

ماده ۲۰-

بند الف ـ هنگام ارزیابی مالی، مناقصه گری که مناسب ترین قیمت را حائز شده باشد، به عنوان برنده اول اعلام خواهد شد و برنده دوم در صورتی اعلام می شود که تفاوت قیمت پیشنهادی وی با برنده اول، کمتر از مبلغ تضمین باشد. روش ارزیابی مالی باید در اسناد مناقصه به صورت مشروح با ذکر نحوه تأثیرگذاری ارزیابی فنی بازرگانی بر قیمت اعلام شود.

بند ج ـ پس از گشودن پیشنهادهای قیمت، تضمین برنده اول و دوم، نزد مناقصه‌گزار نگهداری و تضمین سایر مناقصه گران بازگردانده می شود.

بند الف ماده ۲۱ـ قرارداد با برنده مناقصه، باید پیش از پایان مدت اعتبار پیشنهادها منعقد شود. این مدت حداکثر برای یک بار و برابر مدت پیش بینی شده در اسناد مناقصه قابل تمدید است. بعد از عقد قرارداد، **تضمین پیشنهاد دهنده دوم مسترد می گردد.**

بند ت ماده ۲ـ آزادسازی تضمین: انجام کلیه اقدامات در اختیار مضمون‌له (دستگاه مناقصه‌گزار یا کارفرما) به‌منظور آنکه تضمین یا ضمانت‌نامه از دسترس وی خارج گردد و مضمون‌عنه (مناقصه‌گر یا طرف قرارداد متعهد به تعهدات قراردادی) قادر باشد تضمین را به خود برگرداند. این اقدامات شامل اقدامات خارج از اختیار مضمون‌له نمی‌باشد.

ماده ۱۰- نحوه آزادسازی و ضبط تضمین‌ها به شرح زیر می‌باشد:

الف- پس از تعیین برندگان اول و دوم، تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار سایر شرکت کنندگان باید حداکثر ظرف هفت روز کاری آزاد شود ...

بند بیست‌ودوم– حق برنده شدن در صورت ارائه مناسب‌ترین قیمت

در صورتی که شرکت‌کننده در مناقصه، پیشنهاد قیمتی مناسب و مطابق با شرایط مناقصه ارائه دهد، باید به عنوان برنده مناقصه انتخاب شود. بنابراین ذکر جملاتی مانند «دستگاه مناقصه‌گزار در رد هر یک از پیشنهادها یا تمام آنها مختار است» در اسناد مناقصه خلاف قانون آمره بوده و قابل استناد نیست. همچنین صرف کم بودن تعداد پیشنهادها اصولاً مانع برنده شدن مناقصه‌گر نیست مگر در اسناد مناقصه حد نصابی تعیین شده باشد به ویژه اینکه موارد تجدید یا لغو مناقصه به صورت حصری در قانون بیان شده است.

*** مستند قانونی:**

۱) بند (الف) ماده (۲)، بند (الف) ماده (۲۰) و بند (الف) ماده (۲۱) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) ماده (۲۴) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

بند الف ماده ۲ـ مناقصه: فرایندی است رقابتی برای تأمین کیفیت مورد نظر (طبق اسناد مناقصه) که در آن تعهدات موضوع معامله به مناقصه‌گری که **کمترین قیمت متناسب** را پیشنهاد کرده باشد، واگذار می‌شود.

بند الف ماده ۲۰- هنگام ارزیابی مالی، مناقصه‌گری که مناسب‌ترین قیمت را حائز شده باشد، به عنوان برنده اول اعلام خواهد شد و برنده دوم در صورتی اعلام می‌شود که تفاوت قیمت پیشنهادی وی با برنده اول، کمتر از مبلغ تضمین باشد. روش ارزیابی مالی باید در اسناد مناقصه به صورت مشروح با ذکر نحوه تأثیرگذاری ارزیابی فنی بازرگانی بر قیمت اعلام شود.

بند الف ماده ۲۱ ـ قرارداد با برنده مناقصه، باید پیش از پایان مدت اعتبار پیشنهادها منعقد شود. این مدت حداکثر برای یک بار و برابر مدت پیش‌بینی شده در اسناد مناقصه قابل تمدید است. بعد از عقد قرارداد تضمین پیشنهاد دهنده دوم مسترد می‌گردد.

ماده ۲۴- تجدید و لغو مناقصه

الف – مناقصه در شرایط زیر تجدید میگردد:

۱- کم بودن تعداد مناقصه‌گران از حد نصاب تعیین شده در اسناد مناقصه...

بند بیست‌وسوم– حق تراضی عادلانه با دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قرارداد

ایجاد توافق منصفانه و متعادل بین دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی در انعقاد قراردادها از حقوق فعالان اقتصادی می‌باشد.

*** مستند قانونی:**

۱) بند (چ) ماده‌ی (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶)

۲) ماده (۲۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶)

۳) جزء (۲) بند (ط) ماده (۴۵) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی (مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۸)

۴) بند (۸) ماده (۲) مصوبه شورای عالی اداری در خصوص حقوق شهروندی در نظام اداری (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۰۹)

۵) ماده (۱۰) مصوبه شورای عالی اداری در خصوص حقوق شهروندی در نظام اداری (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۰۹)

بند چ ماده ۱۱- ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی به‌منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به طرف مقابل در این قراردادها

ماده ۲۳ ـ کلیه دستگاههای اجرائی مکلفند به منظور ایجاد تراضی و عادلانه نمودن قراردادها و قراردادهای الحاقی در انعقاد قرارداد با شرکتهای بخش خصوصی و تعاونی برای خرید کالا یا خدمت، از فرمهای یکنواخت استفاده نمایند و یک نسخه از این فرمها را برای هر کدام از اتاقها ارسال دارند.

ماده ۴۵ – اعمال ذیل که منجر به اخلال در رقابت می شود، ممنوع است: .... **ط** – سوء استفاده از وضعیت اقتصادی مسلط

سوء استفاده از وضعیت اقتصادی مسلط به یکی از روش‌های زیر:

۱ - تعیین، حفظ و یا تغییر قیمت یک کالا یا خدمت به صورتی غیرمتعارف،

۲ – تحمیل شرایط قراردادی غیرمنصفانه،

۳ - تحدید مقدار عرضه و یا تقاضا به منظور افزایش و یا کاهش قیمت بازار،

۴ - ایجاد مانع به منظور مشکل کردن ورود رقبای جدید یا حذف بنگاهها یا شرکتهای رقیب در یک فعالیت خاص،

۵ - مشروط کردن قراردادها به پذیرش شرایطی که از نظر ماهیتی یا عرف تجاری، ارتباطی با موضوع چنین قراردادهایی نداشته باشد،

۶ - تملک سرمایه و سهام شرکتها به صورتی که منجر به اخلال در رقابت شود.

بند ۸ ماده ۲ – مصادیق حقوق شهروندی در نظام اداری عبارتند از: ... ۸ – حق مصون بودن از شروط اجحاف‌آمیز در توافقها، معاملات و قراردادهای اداری

omoorepeyman.ir

ماده ۱۰ـ حق مصون بودن از شروط اجحاف‌آمیز در توافق‌ها، معاملات و قراردادهای اداری

۱ـ دستگاه‌های اجرایی باید از تحمیل قراردادهای اجحاف آمیز به مردم خودداری کنند. منظور از قرارداد اجحاف آمیز قراردادی است که به موجب آن دستگاه اجرایی با استفاده از موقعیت برتر خود یا ضعف طرف مقابل، شرایط غیرعادلانه‌ای را به ایشان تحمیل کند.

۲ـ قراردادهایی که شروط زیر در آنها گنجانده شوند، اجحاف آمیز تلقی می‌گردند: ...

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

بند بیست‌وچهارم– حق واگذاری مطالبات قراردادی

تأمین‌کنندگان کالا و خدمات مجازند با استناد به ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات و در چهارچوب تأمین مالی واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ)، تمام یا بخشی از مطالبات قراردادی محقق شده و محقق نشده خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی ثالث (پذیرندگان) اعم از بانک‌ها یا مؤسسات اعتباری واگذار کنند.

*** مستند قانونی:**

ماده (۸) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی (مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵)

ماده ۸- تأمین‌کنندگان کالا و خدمات مجازند با استناد به ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات و در چهارچوب تأمین مالی واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ)، تمام یا بخشی از مطالبات قراردادی محقق شده و محقق نشده خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی ثالث (پذیرندگان) اعم از بانکها یا مؤسسات اعتباری واگذار کنند. در صورتی که تأمین کننده، مطالبات را به ثالث واگذار کند، کلیه کارفرمایان اعم از دولتی، عمومی، خصوصی و یا تعاونی مکلف به رعایت واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ) هستند. آیین‌نامه اجرائی این ماده حداکثر ظرف مدت چهار ماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱-دستگاههای موضوع ماده (۲) این قانون و سایر کارفرمایان مجاز نیستند در قرارداد خرید کالا یا خدمات، حق واگذاری مطالبات آن قرارداد را از فروشنده کالا یا خدمت سلب کنند و در هر صورت سلب این حق نافذ نخواهد بود...

ج) حقوق فعالان اقتصادی در رسیدگی به شکایات آنان از مناقصات بخش عمومی

بند بیست‌وپنجم– حق شکایت از فرایند برگزاری معاملات بخش عمومی

هر یک از شرکت‌کنندگان در مناقصه (مناقصه‌گران) در صورت مشاهده تخلف یا عدم رعایت قانون و مقررات برگزاری مناقصات، می‌توانند به مراجع ذی‌صلاح (بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار و نیز حسب مورد استانداری مربوطه یا سازمان برنامه و بودجه کشور به عنوان دبیرخانه هیأت مرکزی رسیدگی به شکایات) اعتراض خود را در مهلت قانونی اعلام نمایند.

*** مستند قانونی:**

۱) ماده (۲۵) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) ماده (۱) و تبصره ماده (۵) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

ماده ۲۵ ـ نحوه رسیدگی به شکایات

الف ـ چنانچه هر یک از مناقصه‌گران نسبت به اجرا نشدن موادی از قانون برگزاری مناقصات اعتراض داشته باشد می‌تواند به بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار شکایت کند.

ب ـ دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است در مهلت پانزده روز کاری از تاریخ دریافت شکایت، رسیدگی‌های لازم را به عمل آورده و در صورت وارد دانستن اعتراض، مطابق مقررات مربوط اقدام نماید و در صورتی که شکایت را وارد تشخیص ندهد، ظرف مهلت تعیین شده جوابیه لازم را به شاکی اعلام کند.

ج ـ در صورت عدم پذیرش نتیجه توسط شاکی، هیأت رسیدگی به شکایات موضوع را بررسی و رأی قطعی را طی پانزده روز اعلام خواهد کرد. در صورت اعتراض هر یک از طرفین، موضوع جهت رسیدگی قانونی به مراجع ذی صلاح ارجاع می شود و فرایند برگزاری مناقصه نیز روال معمول خود را طی خواهد کرد.

ماده ۱- به منظور رسیدگی به دعاوی بین مناقصه‌گر و مناقصه‌گزار، مربوط به اجراء نشدن هریک از مواد قانون برگزاری مناقصات - مصوب ۱۳۸۳- هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات، موضوع ماده (۷) قانون یادشده که در این قانون به اختصار «هیأت» نامیده می شود، در مرکز کشور و هر یک از استان‌ها تشکیل می‌شود.

تبصره ماده ۵- مراجعه به هیأت منوط به این است که مناقصه‌گر ابتدا در قالب ماده (۲۵) قانون برگزاری مناقصات اعتراض مکتوب خود را به بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار تسلیم کرده باشد و پس از رسیدگی و دریافت جوابیه کماکان به اعتراض خود باقی باشد یا اینکه به رغم انقضای مهلت پانزده روز کاری برای پاسخ‌گویی دستگاه، پاسخی دریافت نکرده باشد. معترض ده روز کاری از زمان دریافت جوابیه یا از زمان انقضای مهلت پانزده روزه و عدم دریافت جوابیه، برای مراجعه به هیأت مهلت دارد.

omoorepeyman.ir

بند بیست‌وششم– حق حضور در جلسه رسیدگی

شاکی حق حضور در جلسه رسیدگی به شکایت را داشته و هیأت رسیدگی به شکایات موظف است از وی به نحو مقتضی جهت ادای توضیحات لازم دعوت بعمل آورد.

*** مستند قانونی:**

ماده (۴) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

ماده ۴- هیأت موظف است شاکی را برای شرکت در جلسه رسیدگی به منظور اداء توضیحات لازم (بدون حق رأی) دعوت کند. همچنین هیأت می‌تواند از سایر دستگاه‌های اجرائی یا اشخاص حقوقدان یا صاحب نظر و خبره به منظور مشورت (بدون حق رأی) برای شرکت در جلسه دعوت کند و در هر حال عدم حضور هریک از افراد مذکور مانع رسیدگی و صدور رأی از طرف هیأت نخواهد شد.

بند بیست‌وهفتم– حق حضور نماینده تشکل صنفی در هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات

علاوه بر اینکه مناقصه‌گر می‌تواند در هیأت رسیدگی به شکایات رأساً حضور پیدا کرده یا حسب مورد نماینده یا وکیل معرفی نماید؛ حسب مورد رئیس تشکل صنفی مربوط یا نماینده تشکل مذکور با توجه به نوع مناقصه، عضو هیأت رسیدگی به شکایات برگزاری مناقصات بوده و حق حضور و رأی دارد.

*** مستند قانونی:**

جزء (۵) بند (الف) و جزء (۴) بند (ب) ماده (۲) و ماده (۳) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

ماده ۲- ترکیب هیأتها به شرح زیر است:

الف – اعضاء هیأت مرکزی برای رسیدگی به مناقصاتی که توسط دستگاه ملی برگزار می شود، عبارتند از:

۱ - معاون ذی ربط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

۲ - نماینده وزیر یا رئیس سازمان ذی ربط در سطح معاون.

۳ - معاون هزینه وزارت امور اقتصادی و دارایی و خزانه‌داری کل.

۴ - معاون حقوقی رئیس جمهور.

۵ - نماینده تشکل صنفی مربوط با توجه به نوع مناقصه.

۶ - یک نفر قاضی مجرب با معرفی رئیس قوه قضائیه.

تبصره - دبیرخانه هیأت مرکزی در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تشکیل می‌شود.

ب – اعضاء هیأت در هریک از استانها برای رسیدگی به مناقصاتی که در دستگاههای اجرائی استانی برگزار می شود، عبارتند از:

۱ - استاندار یا یکی از معاونان ذی ربط.

۲ - رئیس دستگاه مناقصه گزار.

۳ - رئیس سازمان امور اقتصادی و دارایی استان.

۴ - رئیس تشکل صنفی مربوط با توجه به نوع مناقصه.

۵ - یک نفر قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه.

تبصره ۱ - دبیرخانه هیأت استان در استانداری تشکیل می‌شود.

تبصره ۲ - رسیدگی به شکایات مربوط به دستگاه‌های ملی مستقر در استان و مناقصاتی که توسط دستگاههای استانی انجام می‌شود در هیأتهای استانی انجام می‌گیرد.

ماده ۳ - جلسات هیأت با شرکت حداقل چهار نفر از اعضاء رسمیت می یابد و مصوبات هیأت با **رأی** اکثر اعضاء حاضر معتبر خواهد بود.

بند بیست‌وهشتم– حق بر رسیدگی سریع

هیأت رسیدگی به شکایات باید به سرعت و بدون تأخیر غیرضروری به شکایات و اعتراضات مربوط به مناقصات رسیدگی کند. این حق به منظور جلوگیری از طولانی شدن فرآیند بررسی شکایات و اعتراضات و همچنین تضمین عدالت و شفافیت در این فرآیند تضمین شده است.

omoorepeyman.ir

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

*** مستند قانونی:**

۱) بند (ب) و بند (ج) ماده (۲۵) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۰۱/۲۵)

۲) بند (ج)، بند (د) و بند (هـ) ماده (۷) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

۳) ماده (۸) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

ماده ۲۵ ـ نحوه رسیدگی به شکایات ...

ب ـ دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است در مهلت پانزده روز کاری از تاریخ دریافت شکایت، رسیدگی‌های لازم را به عمل آورده و در صورت وارد دانستن اعتراض، مطابق مقررات مربوط اقدام نماید و در صورتی که شکایت را وارد تشخیص ندهد، ظرف مهلت تعیین شده جوابیه لازم را به شاکی اعلام کند.

ج ـ در صورت عدم پذیرش نتیجه توسط شاکی، هیأت رسیدگی به شکایات موضوع را بررسی و رأی قطعی را طی پانزده روز اعلام خواهد کرد. در صورت اعتراض هر یک از طرفین، موضوع جهت رسیدگی قانونی به مراجع ذی صلاح ارجاع می شود و فرایند برگزاری مناقصه نیز روال معمول خود را طی خواهد کرد.

ماده ۷- تمهیدات رسیدگی ...

ج) هیأت مکلف است در صورتی که ظرف سه روز کاری ازدریافت شکایت، خود را صالح برای رسیدگی تشخیص ندهد مراتب را ظرف حداکثر دو روز کاری از طریق دبیرخانه به اطلاع شاکی برساند.

د) دبیرخانه هیأت مکلف است ظرف پنج روز کاری از زمان قبول شکایت، زمان تشکیل جلسه رسیدگی را که بین پنج تا ده روز کاری آینده خواهد بود به تمام اصحاب دعوی اعلام و از آنان برای شرکت در جلسه دعوت کند.دراین اعلام کلیه مدارک و مستندات مورد نیاز هیأت نیز باید به دعوت‌شدگان اعلام شود.

هـ) طرفین مکلفند کلیه مستندات مورد نیاز را تا بیست و چهارساعت کاری قبل از تشکیل جلسه رسیدگی، به هیأت ارائه و رسید دریافت کنند.

ماده ۸ـ هیأت موظف است ظرف مدت مقرر در ماده (۷)، نخستین جلسه رسیدگی به شکایت را تشکیل دهد و رأی خود را تا پانزده روز کاری از زمان دریافت شکایت صادر و ابلاغ کند.

تبصره ـ در صورت نیاز به توقف جریان ارجاع کار به منظور بررسی بیشتر موضوعات، هیأت می‌تواند با رأی اکثریت اعضا به مدت پنج تا حداکثر ده روز کاری فرآیند ارجاع کار را متوقف کند.

بند بیست‌ونهم– حق دریافت خسارت

اگر هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات به این نتیجه برسد که تقصیر دستگاه مناقصه‌گزار (مانند عدم رعایت مقررات قانون برگزاری مناقصات) باعث شده که مناقصه نیاز به تجدید یا لغو داشته باشد، شرکت‌کنندگان در مناقصه حق دارند خسارت ناشی از این تصمیم را اخذ نمایند.

*** مستند قانونی:**

تبصره (۲) ماده (۱۰) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

تبصره ۲ ماده ۱۰ - هرگاه هیأت به دلیل تقصیر مناقصه‌گزار در اجرای موارد مقرر در قانون برگزاری مناقصات رأی به تجدید یا لغو مناقصه صادر کند، باید میزان خسارتی را که از تجدید یا لغو مناقصه متوجه شرکت‌کنندگان در مناقصه می‌شود از طریق کارشناسان رسمی تعیین کند و دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است معادل آن خسارت را به شرکت کنندگان بپردازد.

بند سی‌ام– حق آگاهی از شکایات و آرای صادره

کلیه اشخاص حق دارند به اطلاعات مربوط به شکایات، مستندات و آرای صادره دسترسی داشته باشند.

omoorepeyman.ir

*** مستند قانونی:**

۱) ماده (۱۲) قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۶)

۲) ماده (۱۰۹) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۴۰۳/۰۳/۰۱)

ماده ۱۲- دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است متن شکایت ارجاع شده به هیأت، عناوین مستندات درخواستی هیأت و متن رأی نهایی صادره را در پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات منتشر نماید.

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

تبصره - دبیرخانه موظف به تطابق یا عدم تطابق مندرجات پایگاه است؛ اما در هر صورت مسؤولیت صحت مطالب با دستگاه مناقصه‌گزار است.

ماده ۱۰۹- مراجع غیرقضایی که نتیجه تصمیمات، آرا و دستوراتشان مطابق قوانین یا مقررات باید به ذی‌نفع ابلاغ شود، از قبیل شعب سازمان تعزیرات حکومتی، هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی، هیأت‌های تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی، هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف کارگر و کارفرما، کمیسیون‌های موضوع مواد (۹۹) و (۱۰۰) قانون شهرداری و کمیسیون ماده (۱۲) قانون زمین شهری مکلفند از ابتدای سال دوم برنامه، ابلاغ های خود را در صورتی که شخص ذی‌نفع در سامانه ابلاغ الکترونیک قضایی (ثنا) دارای حساب کاربری باشد، از طریق سامانه مذکور و در صورتی که دارای حساب کاربری نباشد، به طرق سابق به ذی‌نفع ارسال نمایند. مراجع مزبور مکلف به رعایت احکام این ماده و ابلاغ از طرق مذکور، می‌باشند. همچنین قوه قضائیه مکلف است امکان ابلاغ موضوع این ماده را از طریق سامانه ابلاغ الکترونیک قضائی (ثنا) برای مراجع مذکور نسبت به افرادی که دارای حساب کاربری (ثنا) هستند، فراهم نماید. وزارت دادگستری مکلف است گزارش عملکرد این ماده را هر شش ماه یک بار به مجلس ارائه نماید.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (به عنوان دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار و شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی) با همکاری سایر اتاق‌ها و تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط موظف است گزارش نقض موردی حقوق مندرج در این راهنما را به نحو مستمر و نیز پایش تحقق آن را سالانه به سازمان برنامه و بودجه کشور و معاونت حقوقی ریاست جمهوری ارسال نماید.

پیش‌نویس این راهنما در تاریخ ۱۴۰۴/۰۷/۲۳ در پایگاه اطلاع‌رسانی (به نشانی: dotic.ir) بارگذاری و در (۳۰) بند جهت آگاهی فعالان اقتصادی و رعایت دقیق آن توسط دستگاه‌های اجرایی ابلاغ و در پایگاه کسب و کار (به نشانی: qavanin.ir) منتشر می‌گردد.

مجید انصاری

رونوشت:

- اداره کل حوزه معاونت – ۱۴۰۵/۷/۱۷

امور پیمان
omoorepeyman.ir

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات